

İÇİNDEKİLER

Fokların MacCodrum'u.....	5
Uyak Ustası Thomas.....	13
Çiftçinin Oğlu.....	25
Keil'in Gaydacısı.....	39
Mavi Bere.....	45
Michael Roma'ya Nasıl Gitti?.....	51
Tam Lin.....	55
Çalı Birasının Sırrı.....	61
Eilean Donan Şatosu Efsanesi.....	65
Loch Awe'lu Kara Colin.....	75
Dunvegan'ın Büyülü Sancağı.....	87
Whippety Stourie.....	97

Ak Koyun.....	105
Tilki ve Küçük Pide.....	113
Ainsel.....	117
Moragve Su Ejderi.....	121
Demirci ve Periler.....	127
İyi Yürekli Evhanımı ve Gece Yardımcıları.....	137
Lain Direach'ın Serüvenleri.....	145
Gorla'nın Üç Oğlu.....	165
Ailp Kralının Çocukları.....	179
Prens ve Devin Kızı.....	189

FOKLARIN *MACCObkUMV*

Eski zamanlarda, daha ilk gemiciler yurtlarının ötesinde ne var ne yok keşfe çıkmak için pruvalarını açık denizlere yöneltmeden önce, denizin kral ve kraliçesi dalgaların ta en aşağısında huzur ve mutluluk içinde yaşardı. Kahverengi gözlü, biçimli endamlarıyla birbirinden sevimli sayısız çocukları vardı; çocuklar bütün günlerini yabanıl denizlemlerle oynayıp, deniz yatağında yetişen mor numan çiçekleri arasında yüzerek geçirirlerdi. Müzik yapmaya bayılırdı deniz altını mesken tutmuş bu güzel insanlar ve yolları nereye düşmüşse orada, sanki dalgaların gülmesini andıran bir ses duyulurdu.

Heyhat, bir gün denizler kralı ve dert nedir bilmez çocuklarının içine büyük bir acı çöktü: kralın kraliçesi, çocukların anası hasta düşüp oluverdi ve krallığın mercan mağaralarından birine gömüldü. Kraliçenin dünyadan göçüp gitmesiyle denizin o güzel çocuklarına bakacak, saçlarını tarayıp yumuşacık deniz ninnileriyle onları uyutacak kimse de kalmadı geride. Kral çok geçmeden çocuklarını keçe

tutmuş denizyosunu gibi sarkan, tarak batmayan saçlarıyla görür oldu; geceleri ise uyku uyuyamayıp huzursuzlanıyordu çocuklar. Gel zaman git zaman, çocuklarına bakması için yeni bir eş bulması gerektiğini düşünmeye başladı kral.

Gene o zamanlarda deniz ormanında tuhaf mı tuhaf bir deniz cadısı yaşardı. Kral, kalbi hâlâ mercan mezarında yatan kraliçesinin yanında olduğu için, ona karşı en küçük bir aşk kırıntısı hissetmediği halde, bu cadıdan yeni eşi olmasını istedi. Denizin kraliçesi olup böylesine geniş bir krallığa hükmetmenin iyi bir şey olacağına kanaat getiren deniz cadısı kralla evlenmeye razı oldu ve böylece deniz çocuklarına üvey analık etmeye başladı. Cadı, elbette, kötü bir üvey ana oldu; çocukların o kahverengi gözleri, üstüne üstlük biçimli endamları kadını hasetinden çatlatıyor, denizde kendinden daha alımlı insanların yaşaması kanına dokunuyordu.

Günlerden bir gün, cadı kraliçe karanlık deniz ormanının yolunu tuttu; ormanda kendiliğinden yetişen sarı yabanıl üzümlerden toplayıp bunlardan sihirli bir iksir damıttı ve güzel deniz çocukları için zalim mi zalim bir dilekte bulundu: O biçimli endamlarını yitirip fok balıklarına dönüşsüdü çocuklar. Artık sonsuza dek denizlerde yüzüp dursunlar, eh yılda bir kez de iki günbatımı arası eski biçimlerine kavuşabilsinlerdi.

Demesine kalmadı, deniz yatağındaki mor numan çiçekleri arasında denizatlarıyla oynaşp yüzmekte olan çocuklar hemencecik büyünün etkisinde kaldılar. Endamını kaybeden bedenler kalınlaştıkça kalınlaştı, sevimli kollar

biçimsiz yüzgeçlere dönüştü; açık renk tenleri ise gri, siyah ve bronz renkli ipeksi bir deriyle kaplanıverdi. Ama bütün bunlara rağmen, kahverengi gözlerinin güzelliği yitip gitmedi; müzik yapma yetenekleri de hâlâ yerinde duruyordu.

Olan biteni öğrendiğinde denizlerin hâkimi kral bu kötülükle beslenen cadıya öyle büyük bir öfke duydu ki, onu hayatı boyunca o pek sevdiği kara deniz ormanında yaşamaya mahkûm etti. Ama kadının yaptığı büyüü bozamadı. Ve o güzel zamanların deniz çocukları acıyla haykırdılar şarkılarında: Bir zamanlar mutluluk içinde yaşadıkları, ama ah, şimdi hiç mutlu olamayacakları bu yerde babalarıyla kalamazlardı artık. Bu sözlerle yüzerek uzaklaştı çocuklar. Kederlere boğulan babaları bakakaldı onların ardından.

Fok balıklarına dönüşmüş çocuklar uzun bir süre uzak denizlerde seyahat ettiler. Yılda bir defa, o da bir günbatımından diğerine, insan gözünden uzak bir sahil bulur, burada gri, siyah ve bronz rengindeki ipeksi derilerinden sıyrılıp eski güzel ve sevimli biçimlerine dönerlerdi. Ama kıyıda sevinç içinde oynamaları çok sürmezdi; ikinci günbatımıyla birlikte gerisin geri foka dönüşür, tekrar dalarlardı mavi sulara.

Söylentiye göre, foklar Batı Adalarına ilkin İskandinav Lochlan krallarının gizli elçileri olarak gelmiştir. Bu doğru olsun olmasın, ayak bastıkları bu sisli kıyılara çok geçmeden sevgiyle bağlandıklarına şüphe yoktur. Bugün bile Lewis adası sahillerinde görebilirsiniz onları; aslında Fok adası demek olan Rona'da ya da Sound of Harris kasaba-

sında da görülürler. Hebrides kasabası sakinleri de deniz çocukları efsanesini öğrenmişlerdi ve yılın bir günü büyü-
nün etkisinden kurtuldukları iki günbatımı arasında, bir kıyı şeridinde oynarlarken, bu fok çocuklara rastlayabileceklerini umuyorlardı.

Masal bu ya, Dış Hebrides'in Bernerary adasında Donald'lar soyundan Roderic MacCodrum adında tek başına yaşayan bir balıkçı vardı. Günlerden bir gün Roderic kayı-
ğını çektiği sahilde dolaşırken, birden yakınındaki kayalıklardan bir ses duydu, sanki birileri şarkı söylüyordu. Kayalara dikkatle tırmanıp aşağıya baktı balıkçı. O da ne, hep sözü edilen deniz çocukları değil miydi bunlar, ikinci günbatımı inene kadar oynayıp eğlenen? Oynayıp zıpladıkça uzun saçları sırtlarında dalga dalga uçuşuyor, ışıl ışıl gözleri neşeye parlıyordu. Uzun uzadıya bakmadı balıkçı, fok çocukların ölümlü insanlardan utandığını bilirdi çünkü.

Ama tam dönüp gidecekti ki, hemen yan tarafındaki kayanın üzerinde, deniz çocuklarının bıraktığı bir yığın ipeksi gri, siyah ve bronz renkte deri çarptı gözüne. Altuni derilerin şöyle ışıl ışıl yanan en parlaklarından birini alıp merakla baktı adam; bunun kıyıdağı fakirhanesini süsleyecek güzel bir hatıra olacağını düşündü. Bu düşünceyle oradan uzaklaştı ve evine varınca, en güvenli yer bulduğu giriş kapısının üst eşiğine deriyi özenle sakladı.

Roderic aynı akşam, günbatımından hemen sonra, ocağının yanına oturmuş ağlarını tamir etmekteydi ki, dış kapıdan gelen tuhaf ama hüznü bir ses çalındı kulağına. Dışarı baktı balıkçı; bakış o bakış, kapının önünde o yaşına dek gördüğü en güzel kadın duruyordu. Kahverengi gözle-

riyle tatlı tatlı bakan, endamlı bir kadındı bu. Süt beyaz te-
rinde gysi namına bir şey yoktu, fakat büküm büküm
dökülen altın renkli saçları bedenini zarafetle örtüyordu.

'Ah, yardım et, yardım et bana, ey ölümlü insan,' diye
yalvardı kadın adama. 'Denizin talihsiz bir kızıyım ben.
İpeksi fok derimi kaybettim. Bulamazsam kardeşlerimin
arasına hiç dönemem.'

Roderic kadına sığınacak bir yer sağlama inceliği göste-
rip onu kulübesine buyur ederken adı gibi biliyordu ki, bu
sevimli deniz çocuğu daha tanyeri ağarmadan kıyıda çal-
dığı bronz derinin sahibinin ta kendisiydi. Tek yapması ge-
reken kapısının üst eşiğine uzanıp sakladığı yerden deriyi
almak ve sahibine vermektir, böylece deniz çocuğu tekrar
denize dönüp kardeşlerine katılabilirdi. Ne var ki, gözleri
ocağın yanında oturan kıza dikili olan Roderic düşüncelere
dalıp gitmişti; bu ak tenli fok kadınla evlenip onu yanında
tutabilseydi ne güzel olurduyanlızlıktan kurtulur, kalbi ne-
şeye dolardı. Böyle düşünürken konuştu balıkçı:

'İpeksi fok derini bulmana yardım edemem ki! Adamın
biri kıyıda duran deriyi görmüş, onu çaldıktan sonra de-
vam etmiştir yoluna; hem çoktan kayıplara karışmıştır bi-
le. Ama burada kalır da karım olmayı kabul edersen, seni
başımın tacı yapar, hayatım boyunca severim.'

Deniz kralının kızı başını kaldırdı, üzgün gözleriyle ba-
lıkçıya baktı.

'İpek derim gerçekten de çalınmış ve onu bulmam için
hiçbir umut yok ise, o zaman burada seninle kalıp karın
olmayı kabul etmekten başka çarem yok demektir,' diye
konuştu denizin çocuğu. 'Çünkü artık senin bana ettiğin-

den daha büyük bir iyilikle karşılaşma umudum kalmadı, ölümlü dünyaya tek başına adım atmak tek çıkar yolum.'

Boyle diyerek artık hiç göremeyeceğini düşündüğü denizdeki yaşamı için yazıklandı kız.

'Ah, bana kalsa, kardeşlerimin yanında olmak isterdim, şimdi boş yere bekleyip adımları ünlüyorlardır.'

Kızın bu acılı hali balıkçının yüreğine dokunmuştu, ama onun güzelliği ve yumuşaklığından öylesine büyülenmişti ki, emindi balıkçı: onu asla bırakamayacaktı.

Roderic MacCodrum ve ak tenli fok karısı uzun yıllar kıyadaki kulübede birlikte yaşadılar ve bir sürü çocukları oldu; altın renkli saçları, şarkı söylemeye yatkın sesleriyle boy boy çocuklar. Bu sakin adadaki komşuları da Roderic'i 'Fokların MacCodrum'u' diye anar oldu; öyle ya, kendine eş diye seçtiği bir fok kadını; elbette çocuklarına da 'Fokların MacCodrum'unun çocukları' dediler. Deniz kralının kızı bütün aradan geçen zaman boyunca büyük acısını hiç unutmadı. Kıyıda tek başına yürüyüşe çıkar, *ceol-mara'yı*, yani denizin müziğini ve *gait na mara'yı* yani dalgaların gülüşünü dinlerdi. Bazen kızılı erkekli kardeşlerini kıyıda yüzerken görürdü. Kaybolalı epey zaman geçmiş kızkardeşlerinin adını çağırıp durduklarını duyar, yüreğini dolduran bütün o özlemle tekrar onlara katılabilmeyi dilerdi.

Derken bir gün, Roderic hep alıştığı gibi karısı ve çocuklarından iyi dileklerle ayrılıp balığa çıkmak için kayığına yöneldi. Daha birkaç adım atmıştı ki, bir tavşan çıktı yoluna; kötü talihin ta kendisi demektir bu. Roderic'in akli karışmıştı; bu uğursuz işarete bakıp geri mi dönseydi, yoksa

yoluna mı gitseydi? Bakışlarını gökyüzüne çeviren balıkçı yüksek sesle düşündü:

'Alt tarafı biraz rüzgârlı bu hava mı kötü talihim olacak? Hadi canım, ne fırtınalar gördüm geçirdim ben denizde.' Böyle deyip yoluna devam etti.

Rüzgâr esip üfürmeye başladığında daha yolun yarısına bile gelmemişti balıkçı. Rüzgârın denizi yalayan ıslığı balıkçının karısını ve çocuklarını bıraktığı kıyıya da ulaşmıştı. Çocukların en küçüğü sahilde oturmuş, bulduğu deniz kabuklarını kulaklarına dayayıp çok sevdiği deniz müziğini dinliyordu; gökyüzüne bakan kadın çocuğu eve çağırırdı. Oğlancık eşikten adımını atar atmaz rüzgâr öyle bir esti ki, kulübenin kapısını bir gümlemeyle kapatırken damın sazlarını yerinden oynattı. O güne değin böyle bir rüzgâr görmemiş kulübenin girişinin üst tarafında, Roderic'in gözlerden irak olsun diye bir güzel sakladığı, ak tenli fok karısına ait deri de yerinden kurtulup aşağı düşüverdi.

Kadın, geçen o uzun yıllar boyunca kendisini hiçe sayıp onu orada tutmuş olan adamın arkasından ağzını açıp tek kelime etmedi. Ama ölümlülere has giysileri bir çırpıda çıkarıp attı üzerinden ve fok derisini kapıldığı gibi çocuklarına elveda deyip denize yollandı. Yabanıl denizatları denizde neşeyle oynarken kadın bronz derisine bürünüp sulara açıldı. Birkaç kulaç gitmişti ki, geriye dönüp rızasız da olsa, belki bir parça bir mutluluk da yaşadığı küçük kulübeye son defa bir baktı. Gözleri engin Atlantik okyanusunun getirdiği dalgaların köpük köpük vurduğu kıyıda, sahipsiz kalmış öylece duran çocuklarını buldu hemen. Heyhat, denizin çağrısı karada doğmuş çocuklarınınkinden çok daha

güçlüydü; dönüp yüzdü yüzebildiğinde. Sevinç ve mutluluk şarkıları söyleyecek

Roderic MacCodrum o gün denizden döndüğünde, karpısı açık boş bir kulübe buldu karşısında; dönüşünü kutlayacak o ocak ateşinin yerinde yeller esiyordu, fakirhanesini ısıtan kadın çekip gitmişti. Kalbi korkuyla doldu, eli karpının üst eşğine uzandı. Deriyi yerinde bulamayınca, sevgili karısının denize döndüğünü anladı. Hâlâ ağlamakta olan çocukları, annelerinin nasıl bir tek elvedayla onları kıyıda apansız bırakıp gittiğini söylediğinde, acısı bir kat daha arttı.

'Ne karaymış, kayığıma giderken tavşanın yoluma çıktığı şu gün,' diye kederlendi Roderic. 'Rüzgâr esti savurdu, tuttuğum balık para etmez, şimdi de başıma bu felaket geldi.'

Balıkçı Roderic ak tenli fok karısını hiç unutmadı, yaşadığı sürece her gün acıyla anımsadı onu. Annelerinin fok kadın olduğunu akıllarından hiç çıkarmayan balıkçının oğulları ve onların oğulları gördükleri fok balıklarına ne bir rahatsızlık ne de bir zarar verdiler. İşte bu ailenin ismi Fokların MacCodrum klanı olarak anılır oldu ve Kuzey Uist ve Dış Hebrides'in her yanında Donald'lar soyundan bir aile olarak onların adını duymayan kalmadı.